

ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ ДЕРЖАВИ ЧЕРЕЗ РЕАЛІЗАЦІЮ ВИСТАВКОВИХ МУЗЕЙНИХ ПРОЄКТІВ ЗА МЕЖАМИ УКРАЇНИ

Анотація. Аналізуються аспекти державної культурної політики України в контексті формування позитивного іміджу держави закордоном через виставкові проєкти провідних музеїв.

Ключові слова: виставкова діяльність, культурна політика, музей, закордонні проєкти, Міністерство культури, імідж.

Аннотація. Анализируются аспекты государственной культурной политики Украины в контексте формирования позитивного имиджа государства за рубежом путем осуществления выставочных проектов ведущими музеями.

Ключевые слова: выставочная деятельность, культурная политика, музей, зарубежные проекты, Министерство культуры, имидж.

Summary. The problems of the state cultural policy of Ukraine are considered in the context of the creation of a positive image of the state abroad through the implementation of exhibition projects by leading museums. Moreover, the activities of museums, historical and cultural reserves, which have the status of national were analyzed. Nowadays, the main source of information about the museum for potential visitors and tourists is a website of the institution. The level of information, present on sites about tourism and museums today, does not actually correspond to modern requirements and needs further development. In addition, the main international projects carried out by cultural institutions of Ukraine in the last years as well as those, which massively affected the formation of the country's international image, are analyzed in the article.

Key words: exhibition activity, cultural policy, museum, projects abroad, Ministry of Culture, international image.

Діяльність держави у формуванні позитивного іміджу на міжнародному рівні дає їй змогу позиціонувати себе як рівноцінного члена міжнародної спільноти, а музейні виставкові проєкти є найбільш інформативними щодо представлення історії, мистецтва, традицій країни. Пріоритетом держави у сфері культури має стати сприяння активній участі України в міжнародному культурному співробітництві, інтеграція національної культури до світового культурного простору, в цьому і полягає **актуальність** дослідження.

Метою статті є визначення рівня представлення української мистецької спадщини у світовому культурному просторі.

У 2003 р. Кабінет Міністрів України Постановою №1609 затвердив “Державну програму забезпечення позитивного міжнародного іміджу України на 2003–2006 роки” [1]. Програма мала на меті “підвищення авторитету України в політичній, культурній та економічній сферах”. Серед завдань програми зазначалося “пропагування та поширення інформації про здобутки української культури, духовні цінності українців; сприяння проведенню культурного обміну, міжнародного туризму”. Однак цю Програму не реалізовано повною мірою че-

рез незабезпеченість бюджетним фінансуванням. Після цього стратегічних державних документів, котрі б визначали завдання для презентації української культури у світі, прийнято не було. Однак конкретна робота в цьому напрямі велася — як Міністерством культури, так і окремими музеями, меценатами, культурницькими організаціями “третього сектора”. За останні роки за підтримки держави та у співпраці з недержавними установами здійснено десятки виставкових проєктів за межами України.

У 2002 р. — виставка “Аттіла — бич божий”, Художній музей Лахті (Фінляндія);

У 2003 р. — “Золото скіфських царів”; Золота Скарбниця міста Сент-Аман-Монтрон (Франція) [9]. На виставках були представлені експонати із колекції Музею історичних коштовностей, м. Київ.

У 2005 р. здійснено 22 міжнародні виставкові проєкти. Серед них — виставки в рамках Року України в Польщі (Жешув, Краків, Замостя, Стальова Воля, Лодзь), виставки у Швейцарії (Женева), Італії (Мілан), Франції (Париж), Росії (Москва, Санкт-Петербург) [14]. Національний історичний музей України спільно з приватним Музеєм національної культурної спадщини “ПлaTap” брав

участь у виставковому проекті “Україна — Світу” в штаб-квартирі ЮНЕСКО в Парижі з нагоди 60-ї річниці створення ЮНЕСКО, де були представлені артефакти трипільської культури з фондів музеїв [22]. Того ж року у рамках українського павільйону на Всесвітній виставці “Експо-2005” в Японії (Аїчі) були представлені пам’ятки історії країни від давніх часів до сучасності (предмети народного побуту, історичні фотографії, археологічні знахідки скіфського періоду тощо) із колекцій Національного історико-етнографічного заповідника “Переяслав”, Музею українського народного декоративного мистецтва, Національного музею історії України та Чернігівського історичного музею ім. В. В. Тарновського [14].

У **2006 р.** колекції та окремі пам’ятки з музеїв України побували на виставках у Польщі, Швейцарії, Італії, Франції, Росії, Японії, Фінляндії, Німеччині, Нідерландах, США. Найбільшим проектом цього року стала виставка з колекції Музею історичних коштовностей “Вікінги і скарби Сходу”, що відбулася в Історичному музеї м. Лахті (Фінляндія). Її здійснили спільно з Державним Ермітажем (Санкт-Петербург), Державним історичним музеєм Росії (Москва), Департаментом археології Університету м. Турку [15]. У Нідерландах (Амстердам) проведено виставку українського малярства XIX — початку XX ст. з колекції Національного художнього музею.

2007 р. одним із найпомітніших виставкових проектів за межами України стала виставка “Золото вершників степів. Шедеври музеїв України” у м. Тренто, Італія. Цього ж року було започатковано проект “Під знаком золотого грифона. Царські могили скіфів”, що тривав у 2007–2009 роках (Німеччина, Музей давньої і ранньої історії). Виставка проводилася спільно з 18 партнерами з Німеччини, Росії, Казахстану, Угорщини, Румунії, Ірану та ін. Національним художнім музеєм України спільно з американською Foundation for International Arts & Education у США організовано міжнародну виставку “Перехрестя. Український модернізм, 1910–1930”. На виставці представлено понад 70 творів (живопис, графіка, скульптура) з колекцій провідних музеїв та приватних збірок України [8; 9; 16].

Протягом **2008 р.** відбулося 14 міжнародних виставкових проектів із фондів музеїв України. Музейні скарби були представлені у Казахстані, Польщі, Білорусі, Грузії, Російській Федерації, Німеччині,

Італії, Великій Британії, Канаді [17]. Зокрема, пройшла виставка “Загадки стародавньої України: Дивовижна Трипільська культура (5400–2700 до н.е.)” у Королівському музеї Онтаріо (Торонто, Канада). Були представлені експонати із фондів Національного музею історії України, Вінницького обласного краєзнавчого музею, Одеського археологічного музею, Інституту археології НАН України [9, 17]. У Національному музеї Варшави відбулась виставка “Україна — світу. Скарби України з колекції Платар”. Це закордонна презентація експонатів приватного Музею національної культурної спадщини “Платар” (колекціонерів Платонова і Тарути), в якій представлені пам’ятки трипільської культури, кіммерійців, скіфів і сарматів — посуд, зброя і прикраси. Проте реакція на виставку була не лише позитивною. Польські й українські фахівці з археології та музейництва критикували її за фактичну легалізацію “чорної археології” [22, 24]. У Ватикані відбулась українсько-румунська виставка “Велика цивілізація старої Європи: Трипілля — Кукутени”. Координатором виставки від України виступив Національний Києво-Печерський заповідник, від Румунії — Національний музейний комплекс “Молдова” (Яси). Експозиція виставки сформована Національним музеєм історії України, Національним Києво-Печерським заповідником, приватним Музеєм національної культурної спадщини “Платар”, Дніпропетровським історичним музеєм ім. Д. І. Яворницького та шістьма музеями з Румунії [4]. Також реалізовано міжнародний виставковий проект “Православна ікона Росії, України та Білорусі”. Виставка проходила у трьох музеях: Національному Києво-Печерському історико-культурному заповіднику (Україна), Державній Третьяковській галереї (Росія), Національному художньому музеї (Білорусь). У Державному музеї образотворчих мистецтв імені О.С. Пушкіна (Москва) пройшла виставка “На вітарі часу: скульптура й народна ікона XIX століття з колекції Віктора Ющенка” [25].

У **2009–2010 роках** реалізовувався міжнародний виставковий проект “Золото степу”. Експозиційні майданчики надали: Німеччина (Мангейм) і Австрія (Леобен). Учасники виставки: Національний музей історії України та його філія — Музей історичних коштовностей України, Інститут археології НАН України (Київ), Одеський археологічний музей та Вінницький обласний краєзнавчий музей [18].

Також у **2010 р.** за участі українських музе-

ів здійснено масштабний міжнародний проєкт — “Візантія. Слава і повсякденне життя”. Учасники виставки — 80 музеїв світу із 17 країн: Австрії, Болгарії, Ватикану, Великої Британії, Греції, Данії, Італії, Нідерландів, Німеччини, Росії, Сербії, США, Туреччини, Угорщини, Франції, Швейцарії, України (Музей історичних коштовностей України, Національний художній музей України, Музей ім. Варвари та Богдана Ханенків, Національний заповідник “Софія Київська”) [19]. У Лінці (Австрія) пройшла виставка “Золотий горизонт. 4 тисячі років кочовиків України”. Учасниками стали: Музей історичних коштовностей України та Інститут археології НАН України, Одеський археологічний музей, Вінницький обласний краєзнавчий музей. Спочатку у Києві (Національний музей історії України), а пізніше — у Нью-Йорку (в Українському музеї) відбулася виставка “Україна-Швеція: на перехрестях історії (XVII–XVIII ст.)”. Учасники виставки: Національний музей історії України і його філія — Музей історичних коштовностей України; Національний музей у Львові ім. Андрея Шептицького; Національний історико-культурний заповідник “Гетьманська столиця” (м. Батурин); Національний архітектурно-історичний заповідник “Чернігів Стародавній”; Бахчисарайський історико-культурний заповідник; Дніпропетровський історичний музей ім. Д. Я. Яворницького; Львівський історичний музей; Музей історії м. Києва; Чернігівський літературно-меморіальний музей-заповідник ім. М. М. Коцюбинського; Чернігівський історичний музей ім. В. В. Тарнавського; Національний історико-культурний заповідник “Чигирин”; Державний історичний архів України, Національний художній музей України. 2010 р. в Німеччині, в музеї просто неба міста Ліндляр біля Кельна відбулася виставка “Мистецтво української писанки”. На ній були представлені 700 писанок XVIII–XIX ст. з Музею народного мистецтва Гуцульщини та Покуття ім. Кобринського (Коломия, Івано-Франківської області) [26].

У 2010–2011 роках в Історичному Музеї землі Пфальц (Німеччина) здійснено міжнародний виставковий проєкт “Амазонки. Таємничі жінки-воїни”. Учасники: Музей історичних коштовностей України та Інститут археології НАН України (Київ), Британський музей; Національний музей Грузії; музеї Бонна, Копенгагена, Вюрцбурга, Гейдельберга, Мангайма, Мюнхена, Базеля. Раніше

згадана виставка “Золотий горизонт. 4 тисячі років кочовиків України” перемістилася до Німеччини (Ганновер, Державний музей землі Нижня Саксонія) [9, 18, 19, 20].

Протягом 2010–2012 років у п’яти музеях США експонувалися виставка предметів з колекцій Національного Києво-Печерського заповідника, Національного музею у Львові ім. А.Шептицького та приватного Музею національної культурної спадщини “ПлаТар”. У рамках проєкту були представлені дві експозиції: “Слава України: золоті скарби і втрачені цивілізації” та “Слава України: святі образи XI–XIX століть”. Центральне місце в експозиції посідали пам’ятки трипільської цивілізації — посуд, знаряддя праці, зброя, а також унікальні пам’ятки давніх народів Північного Причорномор’я, Візантії та Київської Русі — вироби зі срібла та золота, кольорових металів, кераміки і скла [4].

У 2011 р. за підтримки Мінкультури відбулося 13 міжнародних виставкових проєктів, завдяки яким колекції українського мистецтва були представлені у Польщі, Австрії, Іспанії, Німеччині, США, Японії.

У 2012 р. відбулося 14 міжнародних виставкових проєктів (у Литві, Польщі, Росії та Франції) [20, 21]. Зокрема, вагомою подією стала виставка творів видатного скульптора Іоанна Георга Пінзеля, що відкрилася у листопаді 2012 р. в Паризькому Луврі (з фондів Львівської національної галереї мистецтв, Тернопільського обласного краєзнавчого музею, Тернопільського обласного художнього музею, Івано-Франківського обласного художнього музею). На виставці були представлені також твори І. Г. Пінзеля з музеїв Польщі та Німеччини.

Виставка в Луврі стала подією передовсім для українців, а вже потім — для французів. Публікацій про цю подію було більше в українській пресі, ніж у французькій. “L’Estampille L’Objet d’Art”, найпопулярніший журнал про мистецтво, присвятив виставці обкладинку й кілька розворотів. Виділений під виставку зал “Каплиця” розташований поза головним екскурсійним маршрутом, але шлях до залу був позначений вказівниками. Це приміщення обрали через те, що раніше в залі “Каплиця” вже було представлено виставки “Рафаель: останні роки”, “Ганс Мемлінг в Луврі”. Та й 27 дерев’яних скульптур Пінзеля було б замало для великого залу. Суттєво допомогли висвітлити творчість Пінзеля супровідні експозиційні матеріали, проілюстровані

фотографіями, що розповідали про життя майстра та історію порятунку його скульптур, а також каталог виставки. Була проведена лекція про митця. За словами очевидців, зал на 500 місць був заповнений, що свідчить про інтерес відвідувачів [39; 40]. В анонсі виставки на сайті Лувру зазначено: "...яскравий стиль Пінзеля, схожий з манерою великих скульпторів Золотого століття німецького бароко, є естетикою, яку не часто зустрінеш у Франції" [41; 42]. Виставка І. Г. Пінзеля стала результатом дворічної співпраці з Лувром Міністерства культури України та Львівської національної галереї мистецтв. Гілем Шерф, головний зберігач відділу скульптури Лувру, що очолював делегацію французьких фахівців, які відбирали твори українського митця для виставки, сказав: "У французької делегації був шок, коли ми вперше побачили Пінзеля. Досі його ніхто не знав — у книжках про бароко його імені не було..." [41; 42].

Цього самого року у Національному музеї "Палац великих князів Литовських" (Вільнюс) відбулася виставка "Портрети великих князів і вельмож литовських із українських музеїв" з колекцій Львівської національної галереї мистецтв, Львівського історичного музею та Волинського краєзнавчого музею [21], а виставка "Под сенью дружных муз... Шедевры западноевропейской живописи из музеев Украины" — у Державному музеї образотворчих мистецтв імені О. Пушкіна (Москва) [20]. У Москві (у Державному історичному музеї Росії) відбулася також виставка "Меч і златник. До 1150-річчя зародження Давньоруської держави". Золоті скарби з музеїв України були представлені в Японії (Муніципальний музей мистецтв Хіросіми; Муніципальний музей Яманасі; Музей історії Осаки), а також у Кореї (Сеульський Центр Мистецтв), у Сингапурі (Національний музей Сингапуру). У Королівському музеї Лазенки (Польща, Варшава) пройшла виставка золотих медалей із серії "Портрети польських королів" з колекції Музею історичних коштовностей України. Масштабний проект представлення творів живопису "старих майстрів" з колекцій українських музеїв — виставка "Повернення «Святого Луки»" відбулась у ДММ ім. О. Пушкіна (Москва). З українських музеїв на неї надійшло 100 картин європейських майстрів XVI–XVIII ст. (твори Рубенса, Строцці, Йорданса та ін.). Експонати надали музеї Львова, Одеси, Харкова, Києва. Композиція "Муки Святого Себастьяна", що прибула до Мо-

скви зі Львова, раніше вважалася твором невідомого художника XVII ст., однак експертиза встановила ім'я автора — це учень Караваджо, Бартоломео Манфреді [31].

Насиченим міжнародними виставковими проектами став **2013 рік**: здійснено 21 міжнародний проект. Українське мистецтво з фондів провідних вітчизняних музеїв представлено у Польщі, Росії, Австрії, Німеччині, Нідерландах, Норвегії та Білорусі. У Музеї Кайзерплатц (Падерборн, Німеччина) пройшла виставка "CREDO — християнізація Європи в Середні віки".

Виставка "Крим — золотий острів у Чорному морі" експонувалася в Рейнському музеї Бонна (Німеччина), потім — у Музеї Алларда Пірсона (Нідерланди, Амстердам) та Археологічному музеї Амстердамського університету [9]. На виставці було представлено колекцію з 609 предметів з 6 музеїв України (Центральний музей Тавриди, Керченський історико-культурний заповідник, Національний заповідник "Херсонес Таврійський", Бахчисарайський історико-культурний заповідник, Національний музей історії України, Одеський археологічний музей). Цей проект став серйозним випробуванням для української музейної справи, оскільки виникла загроза втрати Україною експонатів, що увійшли до складу цієї виставки, у зв'язку із анексією Криму Росією [28]. Щодо цієї виставки траплялися такі повідомлення російських ЗМІ: "Россия и Украина вступают в спор за культурное наследие Крыма", "Киевская хунта зовет на подмогу скифов" [29, 30]. Міністерство культури України з цього приводу заявило, що експонати виставки, які перебувають в Нідерландах, повинні бути повернуті Україні, бо вони належать до державної частини музейного фонду України, документи на них були видані українською стороною. МЗС України передав до посольства Нідерландів прохання гарантувати повернення експонатів в Україну [30].

До проектів, організованих українськими музеями за кордоном, чи не найбільший внесок зробив Музей історичних коштовностей. Географія виставок за участю цього музею надзвичайно широка — це не тільки країни Центральної, Східної Європи, а й США, Нідерланди, Японія та ін. Протягом останніх 11 років Музей був учасником 16 масштабних проектів за кордоном [11].

2014 р. колективну виставку українських художників "Палітра вражень" в Москві організува-

ли Московський Музей “Садовое кольцо”, галерея “Палітра” (Київ) та Посольство України в Російській Федерації. На виставці представлені живописні твори з 1910–2010 років [32].

До переліку пам’ятних дат у календарі ЮНЕСКО на 2014 рік було включено 200-річчя видатного українського поета і художника Т. Г. Шевченка. 27 березня 2014 р. у Женевському Палаці Націй відбулось відкриття тематичної виставки, присвяченої 200-річчю з дня народження Тараса Шевченка. У відкритті взяли участь керівництво відділення ООН у Женеві, представники міжнародних організацій, дипкорпусу та місцевої української громади [35]. У Тбілісі, за підтримки Посольства України в Грузії, відкрилась художня виставка “Український вернісаж”, присвячена 200-річчю від дня народження Тараса Шевченка. Виставка представляє мистецьке бачення України її художниками, від імпресіонізму до абстракціонізму, від кінця XIX до початку XXI століття. Серед картин — твори Р. Баришнікова, Ю. Герца, З. Мички, В. Панова та ін. [36]. Варто нагадати, що у 2007 р. у Тбілісі встановлено пам’ятник Тарасу Шевченку. Його виготовили в Києві коштом КМДА. Шевченківські дні в Грузії вже стали традиційними і святкуються вісім років поспіль [37]. Виставкові проекти, присвячені Т. Шевченку, здійснювалися також у Росії. Виставка “Тарас Шевченко. Сторінки життя і творчості” відкрилася у Державному музеї образотворчих мистецтв ім. О. Пушкіна. Всього в експозиції понад 400 картин, малюнків, рукописів, книг і особистих речей Шевченка. У проекті взяли участь 15 музеїв України та Росії, серед яких — Національний музей Тараса Шевченка, Державна Третяковська галерея, Державний історичний музей, Державний музей образотворчих мистецтв імені О. Пушкіна та інші [38].

Отже, щороку за кордоном проходить десятки виставок, на яких представлено культурну мистецьку спадщину з музеїв України, не тільки столичних, а й із музеїв Львова, Одеси, Чернігова, Вінниці, Тернополя, Дніпропетровська, Криму. Українські музеї встановили постійні контакти із європейською музейною спільнотою, беруть участь у масштабних міжнародних проектах. Водночас у плані змісту всіх виставкових проектів можна помітити певну інерційність і схильність до представлення античної археологічної спадщини (передовсім — “золота скіфів”) і так добре відомого у світі. Натомість проектів, що репрезентують українське

національне мистецтво новіших часів (досі маловідоме за кордоном або й приписуване Росії чи Польщі), здійснюється порівняно небагато.

З розвитком нових інформаційних технологій дедалі більшого значення для формування знань про певну культуру набуває інформація, розміщена в мережі Інтернет, зокрема, на веб-сайтах закладів культури, музеїв, заповідників тощо. Цікавим у цьому плані є також представлення української культури на сайтах великих міст — культурних центрів, а також на сайтах посольств України за кордоном. Зокрема, в одному з оглядів, проаналізувавши представлення української культури на сайтах посольств України, автор робить висновок, що вітчизняна культура представлена на цих сайтах мало і неповно [2]. В основному подається етнографічний, фольклорний пласт національної культури.

Ширший огляд Інтернет-ресурсів щодо репрезентації української національної культури у світовому інформаційному просторі також засвідчує, що доступна зарубіжному користувачеві інформація (іншими словами, інформація, що супроводжується текстом іноземними мовами) про українське мистецтво є порівняно незначною і неповною.

Проаналізувавши сайти провідних українських музейних установ та історико-культурних заповідників [3], зокрема тих, що їх об’єкти увійшли до Списку пам’яток всесвітнього значення ЮНЕСКО, доходимо висновків, що можливості виходу до зарубіжного користувача через Інтернет вони використовують не надто активно.

Наприклад, сайт Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника надає можливість ознайомитись із цим визначним об’єктом українською та англійською мовами [4]. Однак англійськомовну версію має тільки головна сторінка сайту, а англійськомовних версій розділів “анонси новин”, “виставки” і навіть “історії заповідника” — на сайті нема. Пропонується віртуальна відео-екскурсія заповідником, проте вона не супроводжується жодним пояснювальним текстом, а являє собою “круговий показ” двору поряд із центральним входом до заповідника, до якого додано показ фрескового живопису Троїцької надбрамної церкви та карту-схему заповідника [4].

Національний заповідник “Софія Київська” представлений в Інтернеті сайтом sophiakievsk.org [5]. Інформація на ньому постійно оновлюється

ся, але відсутня віртуальна екскурсія, яка, за словами співробітників закладу, “тільки розробляється”. Щодо перекладу інформації на іноземні мови, можна зауважити відсутність на “домашній сторінці” меню вибору мови, і тільки в меню “інформація” знаходимо можливість використання інших мов (англійська, російська). Іншомовні версії тексту сайту обмежуються загальною інформацією про час роботи, ціни квитків, пропоновані екскурсії, лекції та правила поведінки для туристів. У 2014 р. заповідник “Софія Київська” запровадив послугу “музейна картка”, що дає можливість відвідування не тільки об’єктів Софійського собору, а й усіх його філій за пільговими умовами. Однак ускладнений пошук інформації про цю картку в англійській версії сайту обмежує можливість іноземним туристам скористатися цією новацією.

Високоякісним й інформативним, доступним для зарубіжного користувача, є сайт Національного художнього музею [8]. Зокрема, в повному обсязі (у форматі галереї), з підписами як українською, так і англійською мовами, представлені всі твори мистецтва, що увійшли до постійної експозиції музею. Не поступається сайтові НХМУ за повнотою представлення інформації веб-сайт Музею історичних коштовностей України [9]. Веб-сайт Національного музею Тараса Шевченка має лише україномовну та російськомовну версії тексту; є послуга “віртуальний музей”, але вона чомусь немає текстового або голосового супроводу. Фактично це лише серія фотографій, що послідовно демонструють зали музею, і до того ж попередню, вже неіснуючу експозицію [10].

Сайти Національного музею історії України [11], Національного музею у Львові ім. А. Шептицького [12] також мають вищезазначені недоліки (відсутність перекладів текстів іншими мовами, слабо представлену експозицію тощо), а веб-сайт Національного музею мистецтв ім. Богдана та Варвари Ханенко не має англійської версії взагалі. Цей музей із надзвичайно багатим фондовим зібранням, на сайті подає обмежену інформацію про діяльність установи. Залишається сподіватися, що це тимчасово і інформація про експозицію музею невдовзі з’явиться [13].

Показовими у плані подання інформації іноземними мовами щодо своєї культурно-мистецької спадщини є туристичні сайти міст. З-поміж тих міст, що користуються традиційною популярністю

у туристів, якісно вирізняється сайт “Львів туристичний” [6]. Він насичений корисною інформацією: про історію міста, новини, культурні події, про міський транспорт і житло, музеї, екскурсії, архітектурні пам’ятки міста. Окрім української, ця інформація доступна англійською, російською, німецькою і польською мовами. На відміну від львівського, аналогічний сайт “Київ туристичний” пропонує менш якісну інформацію [7]. Відомості про пам’ятки, музеї та культурні події розпорошені по різних розділах цього ресурсу, а для неукраїномовних користувачів пропонується тільки неповна англійська версія. Позитивним є те, що інформація на сайті постійно оновлюється.

Як бачимо, недоліки веб-ресурсів музеїв і заповідників часто схожі: відсутність або обмежене використання іноземних мов, нерегулярне оновлення й неповнота інформації, слабе використання новітніх підходів для зацікавлення користувача. Проаналізовані сайти провідних музеїв і заповідників, за кількома винятками, засвідчують, що вони недостатньо використовують можливості представлення себе в Інтернеті.

Можна зробити **висновок**, що українська мистецька спадщина на сьогодні представлена у світовому культурному просторі фрагментарно та безсистемно. У виставкових проєктах представляється в основному етнографічний пласт національної культури, а також спадщина стародавньої історії України (скіфська та трипільська культури). В академічному мистецтві найбільш яскраво представляється школа “старих майстрів”. Відсутність широкої пропаганди, реклами призводять до того, що найбільш активними “споживачами” українського мистецтва стають країни пострадянського простору, представники діаспори та коло вузькопрофільних фахівців. Список Всесвітньої спадщини, що представляє пам’ятки загальнолюдського значення, не дає повного уявлення про розмаїття культурної спадщини України з огляду на малу кількість представлених об’єктів і також спрямований на профільних спеціалістів.

Отже, пріоритетом держави у сфері культури має стати сприяння розширенню участі України в європейському та світовому культурному співробітництві, інтеграція української культури до світового культурного простору. Це може бути реалізовано через удосконалення й посилення прямих зв’язків між культурно-мистецькими закладами;

надання державної підтримки реалізації культурних ініціатив міжнародного характеру, як-от: проведення за кордоном виставок українського мистецтва, проведення культурно-мистецьких заходів у

місяцях компактного проживання українців за кордоном та поглиблення співпраці у сфері культури з українською діаспорою.

Література:

1. Про затвердження Державної програми забезпечення позитивного міжнародного іміджу України на 2003–2006 роки [Електронний ресурс]: за станом на 15 жовт. 2003 р. N 1609 / Кабінет Міністрів України / Постанова. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1609-2003-%D0%BF>
2. Кузьмук О. Аналіз репрезентації української культури на Веб-сайтах дипломатичних представництв України [Електронний ресурс]: Відділ соціокультурних та етнонаціональних досліджень / О. Кузьмук. – Режим доступу: <http://old.niss.gov.ua/monitor/november08/12.htm>
3. Kim K. ПіК [Електронний ресурс] / Поетичні майстерні / Катерина Кіт. – Режим доступу: <http://ukrart.lviv.ua/kit.php>
4. Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник – офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukplavra.kiev.ua>
5. Національний художній музей України “Софія Київська” – офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sophiakievskia.org>
6. Львів туристичний – офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lviv.travel>
7. Київ туристичний – офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://visitkyiv.com.ua/>
8. Національний музей України – офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://namu.kiev.ua/>
9. Музей історичних коштовностей – офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://miku.org.ua/en/events.html>
10. Національний музей Тараса Шевченка – офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.museumshevchenko.org.ua/page.php?id=37#>
11. Виставки музею [Електронний ресурс]: Національний музей історії України – офіційний сайт. – Режим доступу: <http://www.nmiu.com.ua/en/exhibitions/wonder-world-of-trypillia.html>
12. Національний музей у Львові ім. А. Шептицького – офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nm.lviv.ua/>
13. Музей мистецтв імені Богдана і Варвари Ханенків. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.khanenkomuseum.kiev.ua/ru/home.htm>
14. Реалізація державної політики у галузі культури: пріоритети, здобутки, перспективи. Охорона культурної спадщини: аналітичний звіт МКТУ за 2005 р. / М-во культури і туризму України. – К.: МКТУ, 2006. – 130 с. – (На правах рукопису).
15. Реалізація державної політики у галузі культури: пріоритети, здобутки, перспективи. Охорона культурної спадщини: аналітичний звіт МКТУ за 2006 р. / М-во культури і туризму України. – К.: МКТУ, 2007. – 132 с. – (На правах рукопису).
16. Реалізація державної політики у галузі культури: пріоритети, здобутки, перспективи. Охорона культурної спадщини: аналітичний звіт МКТУ за 2007 р. / М-во культури і туризму України. – К.: МКТУ, 2008. – (На правах рукопису).
17. Реалізація державної політики у галузі культури: пріоритети, здобутки, перспективи. Охорона культурної спадщини: аналітичний звіт МКТУ за 2008 р. / М-во культури і туризму України. – К.: МКТУ, 2009. – (На правах рукопису).
18. Реалізація державної політики у галузі культури: пріоритети, здобутки, перспективи. Охорона культурної спадщини: аналітичний звіт МКТУ за 2009 р. / М-во культури і туризму України. – К.: МКТУ, 2010. – (На правах рукопису).
19. Реалізація державної політики у галузі культури: пріоритети, здобутки, перспективи. Охорона культурної спадщини: аналітичний звіт МКТУ за 2010 р. / Мін-во культури і туризму України. – К.: МКТУ, 2011. – (На правах рукопису).
20. Реалізація державної політики у галузі культури: пріоритети, здобутки, перспективи. Охорона культурної спадщини: аналітичний звіт МКТУ за 2011 р. / Мін-во культури і туризму України. – К.: МКТУ, 2012. – (На правах рукопису).
21. Реалізація державної політики у галузі культури: пріоритети, здобутки, перспективи. Охорона культурної спадщини: аналітичний звіт МКТУ за 2012 р. / Мін-во культури і туризму України. – К.: МКТУ, 2013. – (На правах рукопису).
22. ПлаТар. Музей історичного культурного надбання – офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.platar.org/>
23. МЗС України передав ноту Нідерландам з проханням про гарантії повернення експонатів кримської виставки [Електронний ресурс]: за станом на 2014 . – Режим доступу: <http://conflict.rbc.ua/ukr/mzs-ukrayini-peredalot-notu-niderlandam-z-prohanniam-programantiyi-31032014161400>
24. Віх Л. У Варшаві без скандалів не буває [Електронний ресурс] / Ленка Віх // Український журнал. – 2008. – Вип. 2. – Режи доступу: <http://ukrzurnal.eu/ukr.archive.html/227/>
25. У Москві відкрилася виставка “На вівтарі часу”: скульптура та народна ікона XIX століття із колекції Президента України [Електронний ресурс]: за станом на 06.05.2008 / Прес-служба Президента України В. Ющенко. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/news/9813.html>
26. Українські писанки експонуються в Німеччині [Електронний ресурс]: за станом на 02 лист. 2014. – Режим доступу: http://www.radiosvoboda.org/archive/society_news/20131004/630/2755.html?id=1987110
27. В Москві виставляється унікальне зібрання західноєвропейської живописи [Електронний ресурс]: за станом на 16 черв. 2012 / Портал культурного насліддя Росії. – Режим доступу: <http://culture.ru/press-centre/683>
28. Коваль О. Кому дістануться скарби Криму? ЮНЕСКО допоможе Україні вирішити питання щодо кримських культурних цінностей [Електронний ресурс] / Олена Коваль // Україна молода. – 2014. – № 54. – Режим доступу: <http://www.umoloda.kiev.ua/number/2446/164/86926/>
29. Посольство РФ в Нідерландах працює над ситуацією з золотом скифов [Електронний ресурс] / Ріановості. – 2014. – Режи доступу: <http://ria.ru/culture/20140327/1001297074.html>
30. Київська хунта зовєт на підмогу скифов [Електронний ресурс] / Наша Планета. – 2014. – Режим доступу: http://wwwpravda.ru/society/fashion/couture/01-04-2014/1202656-skythen_gold-0/
31. Європейские шедевры украинских музеев в Москве [Електронний ресурс] / Мир і мє. – 2012. – Режим доступу: http://www.worldandwe.com/ru/page/Evropeickie_shedevri_ukrainckih_muzeev_v_Mockve.html
32. Коллективная выставка украинских художников в Музее “Садовое кольцо” [Електронний ресурс] / Департамент культуры города Москвы. – 2014. – Режим доступу: <http://kultura.mos.ru/press-center/news/detail/949447.html>